

CO
S
E
E
C

- p.15** | Informe de l'Estat de l'Educació Social a Catalunya
- p.6** | Dia Internacional de l'Educació Social 2015
- p.8** | Tracte o (mal)tracte en la relació socioeducativa

sumari full informatiu

desembre 2015 | núm. 74

3

PRESENTACIÓ

4

COL-LEGI

5

Carta de Paco Gea al conjunt de col·legiades i col·legiats

6

Informe de l'Estat de l'Educació Social a Catalunya

7

Apunteu la data a l'agenda!

8

Dia Internacional de l'Educació Social 2015

15

Nou president de la Junta delegada del Camp de Tarragona

En homenatge a en Toni Julià

8

Tracte o (mal)tracte en la relació socioeducativa

15

El CEESC ens hem pronunciat...

16

OPINIÓ I COL-LABORACIONS

18

La intervenció assistida amb animals en un hospital de dia.

Una experiència socioeducativa amb adolescents en l'àmbit de salut mental

Els costos de l'atenció a persones que viuen en entorns de violència

19

SERVEIS

Llibres d'interès

20

DOSSIER PROFESSIONAL

22

Els refugiats que vénen de Síria

Correspondència del títol de diplomat en Educació Social al nivell 2 del MECES

Tastets de llengua

23

ACTIVITAT COL-LEGAL

26

La Convocatòria anual d'Ajuts a Iniciatives Socials i Cooperació del CEESC progressa adequadament

27

Acte de lliurament de la 4ª edició del Premi Quim Grau

28

Concurs #InstaCEESC. Educa que fa fort

30

Openwalls Conference. Art urbà, espai públic i educació

31

2a edició del Concurs de contes "Coneix els teus drets"

A l'abril del 2016, l'Educació Social es troba a Sevilla!

Edita:

**Col·legi d'Educadores i
Educadors Socials de
Catalunya (CEESC)**

Aragó, 141-143, 4a planta.

08015 Barcelona

Tel. 93 452 10 08

Fax. 93 518 30 54

Redacció: comunicacio@ceesc.cat

Fotografia de portada: SAV45.

Fotografia © Fernando Alcalá Losa.

Disseny i maqueta: Jordi Sales Roqueta

Il·lustracions: Jordi Sales Roqueta

Impressió: Codipre Arts Gràfiques, SL.

Sabadell

Dipòsit Legal: B-20441/91

ISSN: 1888-4725

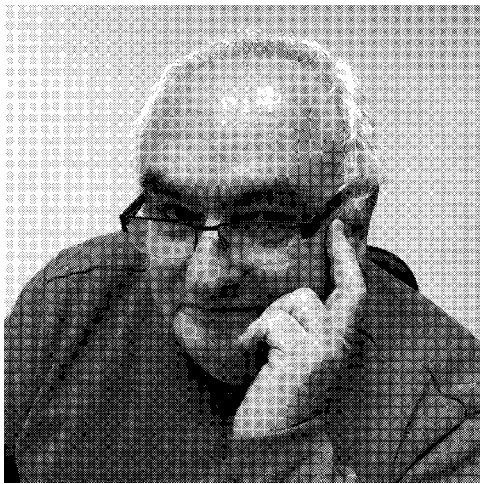
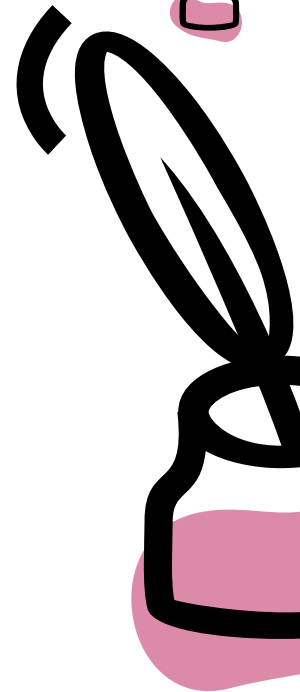
Revista periòdica

El Col·legi no es fa responsable de les opinions que no han estat emeses directament pel Col·legi en les seccions que li pertocquen, ni del contingut dels articles que no hagin estat directament organitzats pel CEESC.

En conveni amb:

**Diputació
Barcelona**

■ Rubèn Fornós Casares¹

Aquest Full Informatiu ens porta la notícia de la dimissió d'en Paco Gea com a president del CEESC, a qui crec que li hem d'agrair la seva dedicació en aquest càrrec. Crec que la millor manera d'encarar aquest esdeveniment és considerar-lo com una oportunitat de renovació d'il·lusions i de procediments i desitjar a la persona que el succeeixi el millor encert en la seva tasca.

A vegades, la millor continuïtat que es pot donar a un projecte és tornar als orígens, sobretot quan el bosc ens dificulta la visió de l'arbre. I aquests orígens, per a mi, són la defensa de la professió, la preservació pel compliment del nostre codi deontològic i la posada al dia en les respostes que l'educació social ha d'anticipar per oferir a la nostra societat; jo entenc que hauríem de prioritzar la recerca i la creació de nous espais de treball per als professionals de l'educació social.

I estic parlant de continuïtat perquè malgrat tot el que s'ha dit i el què s'ha escrit sobre la continuïtat del nostre col·legi, com a tal col·legi professional, estic convençut que el seu futur depèn només de nosaltres, de les col·legiades i els col·legiats.

I tots junts i juntes ho hem de fer des de la nostra posició, des d'ajudar a mantenir-lo econòmicament amb el pagament de les nostres quotes, participant-hi més activament en accions concretes o formant part de la Junta de Govern.

I crec que aquesta participació s'ha de fer des d'una posició crítica per obligar-nos a fer les coses millor, i sense perdre de vista la importància de fer-ho des de la sostenibilitat que, en el nostre cas concret, va lligada a les possibilitats i les capacitats reals de cadascun i cadascuna de nosaltres individualment com a persones i col·lectivament com a equip.

Sense infravalorar cap dels continguts que no esmentaré específicament en aquesta presentació i que són prou importants com ara l'Informe de l'Estat de l'Educació Social a Catalunya -que crec que és una eina que ens pot proporcionar molta informació per decidir polítiques d'acció col·legials-, passant per les col·laboracions que publiquem, o els continguts del dossier professional i de les altres seccions habituals, com a gironí vull fer esment a dues notícies gironines que van íntimament lligades: el Concurs de contes del CEESC i la placa en homenatge a en Toni Julià. Va ser ara fa just dos anys que en l'acte de lliurament de premis del primer Concurs de contes per educar en valors "Coneix els teus drets", el doctor Pep Vallés, president de la delegació del CEESC a Terres de l'Ebre, es va "entossudir" que en Toni Julià fos recordat a la seu de la primera Escola d'Educadors Especialitzada de Girona, avui seu de la Universitat de Girona (UdG).

El recorregut fins a aconseguir-ho el podria qualificar d'un calvari administratiu, però la fermesa d'en Pep al final ha tingut èxit, per la qual cosa el vull felicitar públicament a la vegada que agrair a la UdG haver concedit el permís i a l'Ajuntament de Girona per fer-la realitat. ■

¹Educador social, col·legiat 7624. Membre de la Junta de Govern del CEESC i president de la Junta delegada del CEESC a Girona.

Carta de Paco Gea

al conjunt de col·legiades i col·legiats

Companyes i companys de professió,

Al juny del 2013, un grup d'educadores i educadors socials ens vam engrescar en la tasca de pensar la forma de portar endavant el CEESC. Tots havíem estat d'una manera o una altra col·laborant amb el Col·legi en moments anteriors, i pensàvem que en aquests moments podíem aportar l'experiència i el temps necessaris per intentar governar el nostre col·legi professional.

De bon començament, vam tenir clar que no volíem que aquest fos un govern presidencialista, sinó que preteníem, i pretenem encara, que sigui tot un equip el que prengués el comandament del CEESC, però calia tenir una figura al capdavant que liderés el grup i que fos referència de la institució per a la seva representació.

En aquells moments, la meva situació personal passava per un moment d'incerteses en l'àmbit laboral que em va permetre assumir aquest càrrec i així ho vaig fer, amb molta il·lusió i amb l'acompanyament de tot l'equip de la Junta de Govern actual. Però a la vida les situacions personals canvien i, actualment, la meva realitat personal no em permet portar a terme les tasques que es deriven de la presidència del CEESC de la manera adequada i tal com es mereix la institució.

Davant d'aquesta situació, i de nou amb el suport de l'equip de companyes i companys, educadores i educadors socials compromesos amb la nostra professió, he pres la decisió de deixar la presidència del CEESC.

No ha estat una decisió fàcil com tampoc no ha estat fàcil portar aquesta responsabilitat durant els darrers mesos davant la impossibilitat de fer-ho de manera adient. **No deixo de formar**

part de la Junta de Govern amb la qual em vaig comprometre i seguiré aportant en la mesura que em sigui possible la meva feina en aquest grup, al CEESC i, en definitiva, a les educadores i els educadors socials de Catalunya.

He d'agrair tot el suport que he rebut de totes les companyes i dels companys de la Junta de Govern, de les juntes delegades i de l'equip tècnic del CEESC.

També vull donar un agraïment als anteriors presidents i presidenta del CEESC que sempre han estat col·laborant amb nosaltres quan ha calgut.

Ara, i fins la propera assemblea, assumirà la presidència l'actual vicepresidenta, la Míriem Solsona, a qui tots els membres de la Junta farem costat.

Vull, amb aquesta carta, acomiadar-me i dir-vos que ha estat un orgull representar totes les educadores i tots els educadors socials de Catalunya, i a aquesta professió que tant estimen, i demanar-vos disculpes per tot allò que no hagi pogut arribar a assolir.

També vull, de nou, aprofitar per intentar esperonar-vos a adreçar-vos al CEESC en clau d'aportar cadascú de vosaltres allò que pugueu per millorar la situació de la nostra professió i posicionar-nos socialment defensant els interessos de les educadores i els educadors i de les persones i col·lectius a qui atenem dia a dia.

Recordeu que el CEESC és la vostra casa.

Moltes gràcies. Ens trobarem en el camí.■

Paco Gea

Educador social, col·legiat 5361

Barcelona, 19 de novembre de 2015

EL CEESC ens hem pronunciat...

22 de setembre

Presentem conjuntament amb el Col·legi Oficial de Treball Social de Catalunya, el Col·legi de Politòlegs i Sociòlegs de Catalunya i el Col·legi de Pedagogs de Catalunya el Decàleg de Serveis Socials Bàsics. Es tracta del resultat del debat que aquests col·legis vàrem obrir fa un temps arran de la nova **Llei de Racionalització i Sostenibilitat de l'Administració Local (LRSAL)**, i que aposta per la clara millora i protecció dels serveis socials bàsics, de titularitat pública, peça clau del nostre estat de benestar.

29 de setembre

Ens manifestem **en defensa dels centres residencials per a infants com a recurs necessari**. Reconeixent al conjunt de professionals dels Centres Residencials d'Acció Educativa que estan fent front a una situació complexa, i més quan, encara des d'un desconeixement generalitzat per part de la societat del que són i suposen aquests serveis, es magnifiquen algunes actuacions que contravenen el que seria correcte i adient segons el codi deontològic del qual ens hem dotat els professionals de l'educació social.

7 d'octubre

Recolzem la campanya **"Jo faig un 36 per a la Fundació SER.GI"**. L'objectiu d'aquesta campanya és recaptar fons per al seu projecte de Masoveria Urbana, que permet que les famílies en risc d'exclusió puguin abaratir el preu de l'arrendament a canvi de fer millores pactades als habitatges.

17 d'octubre

En motiu del Dia Internacional per a l'Eradicació de la Pobresa, el CEESC ens adherim al **Manifest '12 fronts en la lluita contra les desigualtats'** que reclama "fer de Catalunya un país més just" i contribuir a que la igualtat d'oportunitats i la garantia d'una vida digna siguin possibles també arreu del món. Així mateix, inclou un total de 41 mesures en els àmbits d'economia i mercat de treball, habitatge, educació, salut i serveis socio-sanitaris, prestacions socials, polítiques migratòries, fiscalitat, comerç, transaccions financeres, deute públic, inversions de transnacionals i cooperació internacional.

10 de novembre

Ens posicionem amb relació al **"protocol pel maneig del trastorn per dèficit d'atenció amb hiperactivitat (TDAH) en el sistema sanitari català"**, i proposem una revisió d'aquest document.

El CEESC ha de ser la veu i la representació constant del que dieu i feu els nostres col·legiats i col·legiades. Per això, els nostres recursos sempre estan al servei dels posicionaments, de les mobilitzacions i de les demandes que ens pugueu remetre. Us animem a fer-nos arribar qualsevol iniciativa, per tal que hi puguem donar recolzament. ■

Apunteu la data a l'agenda!

El proper **12 de març de 2015 celebrarem l'Assemblea Ordinària del CEESC** en què aprovarem la Memòria d'activitat de l'any 2015 i el Balanç i compte de resultats.

Apunteu-vos la data a l'agenda i no hi falteu. El CEESC sou tots i totes vosaltres. I ja sabeu que si no podeu venir, teniu la possibilitat de delegar el vostre vot.

Us hi esperem! ■

Dia Internacional de l'Educació Social 2015

Per tercer any consecutiu, el CEESC hem organitzat tota una sèrie d'activitats i trobades per celebrar el Dia Internacional de l'Educació Social.

Foto del grup d'estudiants amb millor expedient acadèmic i millor TFG

Celebrem i captem talent en l'educació social

El CEESC hem decidit posar el focus en aquest dia en el nou talent de la disciplina que sorgeix arreu de les universitats catalanes.

El dijous 1 d'octubre, a la Sala Noble del Convent de Sant Agustí, es va dur a terme una jornada molt especial on vam conèixer els i les alumnes amb millor expedient acadèmic i on es van presentar els millors treballs de fi de Grau d'Educació Social del curs 2014/2015.

Un encontre pioner al país que vol ser un referent per a l'Educació Social i que el CEESC té la voluntat de seguir celebrant anualment.

Els alumnes amb millor expedient acadèmic i els responsables dels millors treballs han rebut l'alta gratuïta com a col·legiats del CEESC, com a reconeixement al seu talent.

Qui són?

Universitat de Barcelona (UB)

Millor TFG: Ivan Caro Obejo*
Millor expedient: Hoda Dahbi

Universitat Autònoma de Barcelona (UAB)

Millor TFG: Laura Martín*
Millor expedient: Carolina Gómez Haas

Universitat Ramon Llull-Pere Tarrés (URL)

Millor TFG: Carla Torres
Millor expedient: Núria Such

Universitat Oberta de Catalunya (UOC)

Millor TFG: Ricard Giménez Martret
Millor expedient: José Joaquín Madrona

Universitat de Girona (UdG)

Millor TFG: Clara Donadeu Matamala
Millor expedient: Mar Masferrer Idazola*

Universitat de Lleida (UdL)

Millor TFG: Ruben Martínez Asqué*
Millor expedient: Roser Gimeno Duaso.

Universitat Rovira i Virgili (URV)

Millor TFG: Lorena Lanchares Carrascal
Millor expedient: Priscila Vibeke Hoder

Universitat de Vic (Uvic)

Millor TFG: Judit Galbany Bagaria*
Millor expedient: Marta Ibáñez Vigas

Universidad Nacional Educación a Distancia (UNED)

Millor TFG: Víctor Manuel Villalba Catalán*
Millor expedient: Jorge Tort Martínez*

* No van poder ser presents a l'acte.

Per acabar l'acte vam comptar amb l'actuació de **Comunitària**. La Noemí Rubio i Laia Serra van presentar el seu projecte **Riborquestra**.

Pedagogia sistèmica a Lleida

El mateix dijous, però a la delegació de Lleida, vam celebrar una Càpsula d'Educació Social que ens va introduir en la pedagogia sistèmica, una manera d'observar el fet educatiu, orientada a l'aprenentatge de la vida des del llegat que les anteriors generacions ens han traspasat a través dels pares. També a la tècnica utilitzada en la teràpia sistèmica familiar: les constel·lacions familiars. Aquesta tècnica té l'objectiu de curar les ferides psicològiques existents en les famílies, entenent-les com un sistema en què tots els seus membres estarien relacionats.

Per saber on som

El CEESC també vam aprofitar aquest #DiaES per presentar els punts més destacats de l'**Informe de l'Estat de l'Educació Social a Catalunya**, que us presentem a la pàgina 15 d'aquest *Full Informatiu* i que podeu consultar complet a la web del CEESC.

A les xarxes

El divendres 2 va ser el moment d'estendre la nostra professió a la xarxa. Un total de **22 blogs van participar en la 3a edició del Carnaval de Blogs**. Aquest any parlant sobre "L'educació social a l'esfera pública. El reconeixement social de la professió". Trobareu totes les entrades recollides al ***nostre blog***.

També a twitter vam ser molt presents, a través de tres hashtags **#DiaES, #EdusoDay2015 i #thefinestjobintheworld**.

Parlant d'ètica

Un diàleg sobre qüestions que en el dia a dia es plantegen com a dilemes ètics i que sovint queden sense resposta, en què van participar diferents professionals de l'acció social. Com que creiem que va ser un acte d'interès, el tractem de manera més àmplia a les pàgines 8-14 d'aquest *Full Informatiu*. ■

Nou president de la Junta delegada del Camp de Tarragona

Jordi Papiol ocupa des del passat 20 de novembre el càrrec de president de la Junta delegada del Camp de Tarragona. El càrrec havia quedat buit des que el passat 16 d'octubre, en Ricard Fernández va presentar la seva dimissió com a president.

En Jordi Papiol, que ja formava part de la Junta delegada com a vocal, és diplomad en Educació Social i sotsdirector de CRAE, facilitador TIC i especialista en entorns virtuals d'aprenentatge. A més és docent i coordinador de diferents formacions per a professionals de l'acció social. ■

En homenatge a en Toni Julià

El Col·legi d'Educadores i Educadors Socials de Catalunya hem impulsat la col·locació d'una **placa commemorativa a en Toni Julià i Bosch a l'edifici que va ocupar la seu de l'Escola d'Educadors especialitzats de les comarques de Girona**.

Toni Julià exercí com a professor, educador social i va ser qui va dirigir l'Escola d'Educadors especialitzats de les comarques de Girona entre els anys 1986 i el 1992, **sent un referent per a la professió**. La placa es situarà al **carrer Alemanys, 9, de Girona**, en ple casc antic, a l'edifici on actualment hi ha ubicada la Facultat d'Educació i Psicologia de la Universitat de Girona. ■

Tracte o (mal)tracte en la relació socioeducativa

El passat 30 de setembre, en el marc de les activitats relacionades amb el #DiaES, va tenir lloc a Barcelona aquest acte que va comptar amb l'assistència de més de 50 persones.

Una de les preocupacions del Col·legi d'Educaores i Educadors Socials de Catalunya al llarg de la seva història ha estat construir un discurs ètic que impregni la tasca professional. Des dels inicis del Col·legi, doncs, molta gent ha treballat per tal que des de l'estructura col·legial es difongui, s'estudiï, es reflexioni i es debati sobre l'ètica i les bones pràctiques de la tasca dels educadors i les educadores socials.

Per seguir avançant pel camí de l'ètica i la deontologia, a finals de l'any 2014, es va constituir un grup motor l'objectiu del qual és impulsar un Comitè d'Ètica al CEESC, i una de les seves funcions principals és iniciar processos de reflexió sobre aspectes ètics que es plategen en la tasca diària i pràctica de l'educador social.

Aprofitant la celebració del Dia Internacional de l'Educació Social, el passat 2 d'octubre, amb

activitats encaminades a donar visibilitat a la tasca que en el dia a dia fem com a educadors socials, des del grup motor d'ètica és va proposar organitzar un debat que va dur per tema **Tracte o (mal)tracte en la relació socioeducativa.**

El passat 30 de setembre, va tenir lloc aquest debat, emprant la metodologia de la peixera, una forma especial de discussió en grups petits. Un grup de persones amb punts de vista diferents es reuneixen en un cercle per parlar d'un tema, mentre que altres, en un cercle exterior, els observadors, els escolten i en un moment determinat reflexionen sobre el que s'ha comentat a la peixera.

Els nou professionals de diferents àmbits de l'educació social convidats al debat per tal que, a partir de la seva pràctica i experiència del tracte dels professionals a les persones ateses, posar sobre la taula aquelles qüestions que, en el dia a dia, plantegen dilemes ètics que, sovint, queden sense resposta, van ser Marta Olària (sense llar), Sera Sánchez (serveis socials), Jordi Usurriaga (VIH Sida i exclusió social), Pep Roig (salut mental), Jordi Orfila (infància), Carlos Sánchez-Valverde (infància), Marta Fitè (gestió a serveis socials), Roger Fe (sense llar) i Joan Dueñas (infància).

Com a observadors d'aquest debat vam tenir en Jorge Moreno (educador social), Paqui Gómez (treballadora social), en Joan Canimas (filòsof), Lola Lacuna (educadora social) i Begoña Román (filòsofa).

En Jesús Vilar, doctor en Pedagogia i membre del

Comitè d'Ètica de la Recerca de la URL, va ser el dinamitzador de la sessió i va emmarcar el debat a través de les següents idees que van servir de punt de partida per al debat.

- **L'ètica professional remet sempre a una dimensió pública** (no és suficient amb el sistema de valors personal-privat) i **col·lectiva** (es construeix a partir de la diversitat de punts de vista de les tradicions professionals per construir una proposta compartida de mínims).
- **La sensibilitat moral i la consciència política no capaciten automàticament per a la gestió efectiva dels conflictes de valor.** Un gran nivell de consciència sense estratègies de gestió pot esdevenir una font d'estrès i malestar moral.
- **L'activitat professional es dona simultàniament en quatre nivells d'acció:** en el posicionament de la professió, en l'especialitat de l'àmbit (que ja és interdisciplinari), en la concreció del territori i el recurs (que implica una dimensió institucional i corporativa) i en la pròpia vivència subjectiva de l'acte professional (que apel·la a l'autoconeixement i l'experiència). L'ètica professional ha d'articular aquests quatre moments.
- **Sempre hi ha una vivència subjectiva de conflicte.** Ara bé, que hi hagi una vivència subjectiva no significa que un conflicte professional hagi de resoldre's com si fos una qüestió personal-privada. En conseqüència, la gestió de conflictes ètics en la pràctica professional requereix l'existència de dispositius

per objectivar aquesta vivència subjectiva i adoptar la resposta més justa per a la persona atesa i més saludable per al professional.

- **Els dispositius per a la gestió de conflictes de valor han de tenir en compte la forma d'aquesta gestió** (com deliberar, on deliberar) i l'existència de continguts sobre els temes tractats (quina opció tècnica i conceptual s'adopta sobre una temàtica).
  - Els aspectes formals (espais i forma de deliberació) i de contingut (què genera conflicte i quina posició s'hi adopta) han de tenir presència en els quatre nivells anteriorment citats perquè no es produeixi un trencament entre els ideals de la professió i la realitat quotidiana del seu exercici.
- No es pot copsar íntegrament la riquesa del debat que es va produir a la sala, per això hem fet un intent d'agrupar les idees força de les intervencions de tots els participants, que van respondre algunes a les preguntes que el dinamitzador va llençar per a iniciar el debat.
- Com es concreta el "bon tracte" en la relació educativa i quins elements condicionen/difículten aquest "bon tracte"?
  - Al llarg de la vostra experiència, quins són els escenaris (no cal explicar situacions concretes) en què heu vist traspassats aquests límits? Quins dubtes o dilemes us han provocat? Com els heu abordat? Què us ha ajudat a prendre decisions?

APORTACIONS DELS PEIXOS

Carlos Sánchez-Valverde

Cal fer reconeixement de l'altre, amb més participació de la persona atesa en el seu procés i el seu projecte, i amb més respecte.

El bon tracte està dificultat per la tensió entre l'encàrrec (predomini del control) i la demanda (centrat en la persona i els seus drets).

El maltracte és un dels possibles

resultats finals en "el tracte" o la relació que hi ha hagut entre el professional i una persona. Aquest tracte està condicionat per elements inconscients, supòsits implícits que determinen com serà el resultat final: paternalisme, adjectivacions... dels quals sovint el professional no és conscient. És necessari tenir una actitud d'interpel·lació autocrítica que ajudi a fer explícit i conscient allò

implícit i inconscient: per exemple, compartiria públicament amb altres professionals allò que pensa de la persona que està atenent? En cas negatiu, vol dir que allò cal revisar-ho.

El bon tracte descansa en una actitud d'autointerpel·lació permanent. Malgrat tot, es poden fer "petites rebel·lies quotidianes".

Sera Sánchez

El bon tracte es concreta en el respecte i el compromís amb l'altre, posant èmfasi en què l'altre tingui la "consciència d'haver-se sentit ben tractat".

L'encàrrec institucional pot condicionar la tasca professional, però el professional no és la institució, i encara que la representi això no implica necessàriament estar a favor del que la institució diu.

Un problema del professional és que cal estar atents als possibles

prejudicis o rebuig que li pot provocar la persona a qui atén. Sentiments humans, per altra banda, però que cal conèixer i contrarestar. L'educació social és un treball artesanal.

El treball en xarxa és una forma de suport per al professional a l'hora de contrastar punts de vista i prendre decisions

Determinats mantres de la professió, com el que les ajudes econòmiques poden facilitar el treball educatiu,

han fet molt mal. A vegades han creat situacions de xantatge a l'usuari (si fas tal cosa, rebràs tal ajuda) que tenen poc a veure amb la pedagogia o l'ètica.

La persona atesa és lliure de decidir què vol fer, però el seu canvi està relacionat amb el vincle que estableix amb el professional, que ha de decidir responsablement com vol treballar, malgrat els condicionants contextuals (horaris, sous, pressions, etc.).

Roger Fe

Dins d'un marc de violència estructural. El bon tracte és "tractar amb sentit comú".

El professional té moltes tasques i molt poc temps per a la reflexió. La falta de reflexió pot portar a fer

actuacions injustes o "maltractadores" (que no ho són en si: per exemple, fer complir una norma de manera estricta) i sentir-se còmplice d'un entorn professional maltractador. Una forma de no donar un bon tracte és l'ús inadequat del poder com en

alguns casos "tallar la PIRMI".

El bon tracte és posar el benestar de l'altre per davant de tot i "desobeir una mica". La persona sempre és el primer.

Jordi Orfila

No s'ha de confondre “poder” amb “autoritat”. El poder implica certa, o una total, asimetria en la relació, algú que domina (i, tal vegada, abusa) i un altre o uns altres que se sotmeten i obeeixen en virtut de la situació. El poder es pren (potser, per la força) o s'aconsegueix i s'exerceix; l'autoritat, no obstant, cal guanyar-se-la; és l'altre qui et dóna l'autoritat, confia en tu i segueix les teves paraules i/o els teus passos.

El professional, educador social, té la seva quota de poder, que el situa en una posició de privilegi respecte a l'educand; la qüestió està en l'ús que fa d'això. En última instància, el professional hauria d'utilitzar el seu poder per reequilibrar la relació i

mitigar la por de l'altre.

Existeixen condicionants laborals i de context que pressionen i no faciliten en absolut les coses al professional; així i encara, aquest ha de decidir com gestionar el seu temps, la forma d'enfocar la intervenció, el tipus de relació que desitja aconseguir amb qui té davant, què prioritza... Les dificultats del dia a dia cal projectar-les cap amunt, cap als responsables del recurs o servei, i no cap a les persones ateses; les pròpies dificultats cal aparcar-les.

El “bon tracte” és demostrar a l'altre que li importes. Més que de “bon tracte”, a mi m'agrada parlar del “millor tracte possible”, sempre

insuficient, per cert. Mai n'hi ha prou amb el que fem o ja hem fet; cadascú de nosaltres està obligat a fer-ho, i ser cada vegada millor. Aquesta postura, inconformista, m'exigeix donar el màxim de mi mateix (en la mesura de les nostres possibilitats i energies, segons les circumstàncies i sense angoixes, clar) o, si més no, em demana seguir intentant-ho.

El bon tracte està fet d'amor i límits. El que guareix és la relació. Hem d'implementar en el nostre treball, en la nostra quotidianitat, una “ètica de l'hospitalitat i de la cura”, i practicar la compassió, deixar-nos tocar per l'altre.

Jordi Usurriaga

Sempre hi ha “tracte”. La qüestió és veure com és el resultat final d'aquest tracte, de la relació que s'ha construït: l'efecte final pot ser de violència, de benestar, de felicitat, de companyia... Cal buscar altres expressions que

ens parlin d'aquest resultat i que substituïxin la idea de maltracte com a expressió genèrica. En tota relació educativa, hi ha asimetria, és a dir, que el professional no és igual que la persona atesa (no vol dir superior, sinó que es troben en posicions diferents en aquella

relació concreta). Es planteja la conveniència de fer un dia un debat específic sobre la igualtat i l'ús del poder.

El “bon tracte” és “fer-ho bé”. El “mal tracte” és “no fer allò que es podia haver fet”.

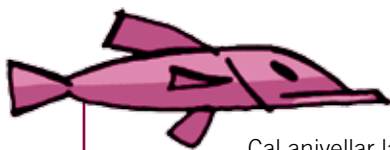

Marta Olària

Som capaços de veure l'altre de forma simètrica? El bon tracte és sempre subjectiu. Consisteix en saber com se sent l'altre de ben

tractat, com se sent de reconegut. Pregunta si es pot resoldre el problema de la relació asimètrica.

En el cara a cara, “qui sóc jo per dir-te com has de viure la teva vida?”. L'educador/a com a “dissenyador/a” de vides.

Joan Dueñas

Cal anivellar la relació asimètrica. Arribar a reconèixer l'altre com un igual. Usar el poder per apoderar i reconèixer l'altre.

Hi ha condicionants de tipus extern i de tipus intern. Els primers són els més evidents i sovint serveixen d'excusa per com s'actua. Els més difícils de treballar i sobre els quals es té una gran responsabilitat són els

interns: la predisposició, la voluntat de treballar per a l'altre, l'ús que ha de fer el professional de la llibertat (que pot estar "condicionada" per factors externs, però que és llibertat al cap i a la fi. Llibertat que hem d'exercir al màxim.

El maltracte que pot rebre el professional de l'estructura on treballa mai no pot justificar el seu

maltracte cap a la persona atesa. Hi ha moltes formes de tractar i d'acollir i que es pot arribar a una situació de molta igualtat.

Cal reflexionar des dels condicionants interiors. És la forma de créixer. No justificar-se amb els condicionants externs.

Marta Fité

El professional rep una gran pressió per part de la institució on treballa que pot generar una sensació de maltractament institucional a la persona usuària. La burocratització dels serveis dificulta molt la creació

d'un bon vincle, fins al punt que pot arribar a no crear-se, i és important per fer partíceps les persones dins del seu pla de treball. Igualment, totes aquestes pressions institucionals poden servir al professional per autojustificar-se.

Hi ha un gran desconeixement de l'educació social per part de la societat.

El bon tracte és la flexibilitat, l'adaptabilitat, el vincle i la investigació. Ser valents i interrogar-se i fer autocrítica.

Pep Roig

Les condicions estructurals d'alguns recursos porten el professional a haver de fer actuacions que podrien qualificar-se de maltractadores. Hi ha actuacions que cal fer-les, malgrat puguin resultar doloroses per al professional. El professional no té voluntat de fer mal però li en toca fer, forma part de la seva feina. Sovint és la solució menys dolenta que es pot fer en aquell moment (per exemple, contencions difícils amb infants o

joves molt descompensats). Aquesta actuació traumàtica es produeix per la necessitat d'evitar un mal major i es realitza dins del marc d'afecte/amor que el fet educatiu crea. Cal formar-se, trobar escenaris que ajudin a reflexionar i millorar la seva pràctica, però sense perdre de vista que hi ha accions que algú les ha de fer, que s'han de fer.

El nostre tracte en la majoria de les accions/actuacions és bo. El bon tracte absolut és una utopia, un estel a seguir, com moltes altres que cal tenir en compte, però és un element que no ha d'empresonar ni ofegar el professional. Evitaria la idea que "mai no és suficient" perquè el professional pot caure en l'error de sentir-se permanentment insatisfet i viure la feina des d'un ideal irrealitzable.

APORTACIONS DELS OBSERVADORS

Joan Canimas Brugué

Cal aclarir l'ús que fem dels conceptes de maltractament i de mala pràctica, perquè de vegades els fem indistintament i d'altres, els diferenciem. Quan els diferenciem, "maltractament" sol referir-se a una valoració ètica o humanística de l'acció professional, mentre que "mala pràctica" es refereix a una valoració tecnocientífica. En l'àmbit de la medicina, per exemple, se sol diferenciar el "tracte" del "tractament". Tot i que aquesta diferenciació es difícil de fer en l'àmbit de l'educació social, la qual cosa donaria peu a un debat molt interessant, de vegades va bé tenir-la en compte.

El bon tracte no té final, és una possibilitat sempre oberta, perquè l'ésser humà és obertura, projecte, ésser mai acabat, sempre obert

al canvi, a l'aprenentatge, a la indeterminació, a la millora. El bon tracte no es fonamenta tant en el reconeixement de la llibertat de l'altre, sinó més aviat en el reconeixement de l'altre, en la creença en la seva dignitat. I aprofundint en aquesta qüestió, no en una dignitat en sentit kantian, que es recolza en l'autonomia de les persones, sinó en la que prové de la tradició judeocristiana. El bon tracte reposa –o és molt interessant quan reposa– en la consideració que l'altre té un misteri, una sacralitat (laica) a la qual cal aproximar-se amb respecte, tacte, hospitalitat, acollida, cortesia, vincle, empatia, estimació, compassió... tots ells elements que giren al voltant de l'alteritat.

El bon tracte, doncs, és l'establiment de vincles, de lligams de respecte. És convenient, per tant, que els

professionals es cuidin i cuidin. Que cuidin el seu *ethos*, la seva persona, el seu caràcter, les seves relacions i les virtuts que porten cap a aquest bon tracte en termes humanístics.

L'enunciat "el millor tracte possible sempre és insuficient" cal interpretar-lo de manera optimista i positiva, no en un sentit d'insuficiència i d'insatisfacció reactiva. S'ha d'estar satisfet amb el que es fa bé en cada moment, però a la vegada aquest èxit ha de servir d'al·licient per continuar avançant amb noves idees i noves propostes. Sinó, la pràctica professional no milloraria, el bon tracte a cada situació no avançaria donant respostes cada vegada més adients a les necessitats de les persones i de la societat.

Jorge Moreno

Es pot diferenciar el poder de la responsabilitat. És necessari mantenir un tracte humà, des del reconeixement de les emocions. El bon tracte és donar-se. És convenient demanar disculpes en el

moment del tancament de la relació (pels moments que l'altre no s'hagi sentit prou considerat). I cal que els professionals mantinguin una actitud autocrítica i una activitat reflexiva permanent sobre la pròpia pràctica.

La relació educativa és la trobada entre la part subjectiva de tu i la de l'altre.

Lola Lacuna

Hi ha molts nivells de responsabilitat i no és just focalitzar-ho tot en el professional. Hi ha responsabilitats institucionals que transcendeixen allò que li correspon al professional

concret, de manera que cal plantejar-se quins límits hi ha en les responsabilitats personals i no assumir-ho ni posar-ho tot en aquell nivell més íntim.

Cada vegada més curosa amb la vida de les persones. Demanar permís per estar al costat. Respectar el que l'altre vol... però donar-se sempre.

Begoña Román

Cal plantejar la idea de la responsabilitat dels efectes generats i no tant sobre les intencions (bones) del professional. La qüestió és veure quina és la conseqüència del tracte, quins són els efectes que la relació ha provocat, quina és la vivència de la persona atesa.

En tota relació professional sempre hi ha una violència estructural que pot tenir major o menor intensitat, però que sempre està present perquè entrem en un espai d'intimitat de

l'altre. De vegades, aquesta violència és necessària (o inevitable, com plantejava en Pep Roig) si realment hi ha un reconeixement de l'altre (es posen alguns exemples de caràcter mèdic en què es mostra com l'acció professional pot ser molt agressiva sobre la persona però inevitable per obtenir un bé final). L'entrada de l'educador/a ha de ser una conversa oberta, una esfera d'atenció i de cura en la relació educativa amb algú que és vulnerable. Aquesta relació ha de defugir un esquema tancat

d'acollida: cura, bondat, atenció a la vulnerabilitat com a posicionament... però sempre mirant finalment l'efecte i l'impacte que s'ha generat. La violència estructural del tracte es valorarà finalment en aquest efecte o resultat de la intervenció.

Cito una frase parafrasejant Aranguren: "Perdona'm per anar temptejant per trobar la manera que puguis arribar a ser el millor que pots ser amb el que ets".

Paqui López

Cal diferenciar diverses tipologies o nivells de tracte (i el consegüent maltracte, si s'arriba a donar). Com els professionals ens relacionem amb la persona en les nostres intervencions, com els nostres equips prenen les decisions incorporant-la o no i com els diferents recursos de la xarxa es posicionen des d'aquestes accions, marcaran indubtablement com la persona senti que està sent tractada.

Sovint el professional es queda

atrapat entre la doble pressió que rep (externa, els factors contextuals, i interna, la pròpia manera de ser i d'entendre l'exercici professional). Per arribar a la desitjada "descompressió" hem de generar espais de trobada on pactar des de la negociació amb la persona atesa, oferint-li el nostre punt de vista com a professionals i un treball de qualitat en xarxa.

És fonamental reforçar els equips amb estructures de suport com

espais de reflexió i de construcció per generar arguments que ajudin a contenir aquestes pressions amb l'objectiu d'incorporar la perspectiva de la persona i del seu entorn. L'organització per la qual es treballa ha d'estar alineada amb aquests arguments per sostenir el professional en aquest recorregut.

Cal treballar des de la moralitat i no tant des de la norma per fer petites revolucions.

Després d'aquestes reflexions es va donar pas a les intervencions del públic, que va aportar al debat les següents reflexions i idees:

- Acompanyar fins i tot des del desacord, des del malestar amb la persona que s'atén.
- Incondicionalitat a l'altre.
- El bon tracte és donar tranquil·litat.
- La intervenció té com a finalitat generar benestar.

Per tancar el debat, en Jesús Vilar va citar una frase de Rabindranath Tagore: "la vida ens ha estat donada i la mereixem donant-la". L'educació social és una bona forma de retornar amb rigor, generositat, estimació, respecte i cura tot allò que hem anat rebent al llarg de la nostra vida.

Per acabar volem agrair a totes les persones que han intervingut per exposar i exposar-se amb el relat de les seves vivències, inquietuds, contradiccions, debilitats i per aturar, per una estona, la nostra accelerada dinàmica quotidiana per reflexionar i parlar junts sobre el tracte o el (mal) tracte (de vegades també podríem afegir el no tracte) en la nostra relació socioeducativa.

Així mateix, volem agrair a la Mònica Vives, en Joan Flores, la Isabel Iniesta -estudiants d'educació social de la UB- i a en Jesús Vilar i la Maite Mauricio haver-nos fet arribar les seves notes sobre l'acte a partir de les quals hem elaborat aquest article. ■

Informe de l'Estat de l'Educació Social a Catalunya

Des del CEESC hem elaborat l'Informe de l'Estat de l'Educació Social a Catalunya, fruit de la voluntat de la Junta de Govern del CEESC d'actualitzar la lectura de la realitat de la professió a Catalunya.

L'any vinent farà 25 anys de la creació de la diplomatura d'Educació Social i també celebrarem els 20 anys de la creació del CEESC. Per això creiem que és un bon moment per parar i reflexionar sobre com ha evolucionat la nostra professió en aquests anys i veure on es troba actualment.

Per fer l'Informe hem demanat col·laboració a les universitats que ofereixen els estudis d'Educació Social, a diferents entitats i també als professionals de l'educació social que, a través d'un qüestionari, ens han donat a conèixer la seva situació professional. A tots els volem agrair la seva col·laboració i, en especial, als 846 educadors i educadores socials que van respondre l'enquesta que vam plantejar en obert ara fa uns mesos.

Tot seguit, podreu llegir els punts més destacats d'aquest treball, que trobareu complert i accessible a la pàgina web del CEESC. ■

#InformeES

Foto fixa de l'estat de l'Educació Social l'any 2014

La base d'aquest informe és una **enquesta** oberta, realitzada entre el 5 de maig i el 5 de juny de 2015, i a la qual vam respondre **846** educadors i educadores socials.

Feminització de la professió

El **74,9%** som **dones**

Professionals joves

El **19,6%** vam néixer entre el 1980 i el 1984

- entre 1975 i 1979: 18,8%
- entre 1985 i 1989: 16,6%

Apostem per la formació continuada:

El **70,3%** seguim fent formació permanent no homologada

No sempre s'exigeix la titulació per accedir a un lloc de treball

Hem necessitat presentar el títol per accedir a la feina:

- Promoció 2010: 62%
- Promoció 2007: 74,39%
- Promoció 2004: 67,70%
- Promoció 2001: 57,49%

Percepcions salarials baixes

- Sou entre 21.001€ i 25.200€ 23%
- Per sobre de la mitjana 26,1%
- Per sota de la mitjana 52,4%
- El 13% estem per sota del salari mínim interprofessional (9.000€ aprox).

No disposem d'una clara diferenciació ni visibilització en un mapa molt divers del mercat contractual

Només el 44,1% dels professionals estem contractats com a educadores i educadors socials.

Què ens preocupa?

- Contractació diferent a la d'educador/a social
- Espais de treball amb accés des de disciplines diverses
- Salaris baixos
- Manca de valoració i reconeixement
- Necessitat de major regulació
- Contractes de poques hores
- Precarietat laboral
- Manca d'educadors socials desenvolupant tasques de responsabilitat en els serveis
- Intrusisme professional
- Dificultats per accedir a una feina sense experiència
- Conveniència de la presència de l'educador social en l'àmbit de la formació reglada

Altres documents de referència

- Baròmetre de l'Ocupació del Tercer Sector Social de Catalunya: 2015
- *Universitat i treball a Catalunya 2014*: estudi de la inserció laboral de la població titulada de les universitats catalanes ■

La intervenció assistida amb animals en un hospital de dia

Una experiència socioeducativa amb adolescents en l'àmbit de la salut mental

■ Marta Tejedor García,

educadora social a l'Hospital de Dia d'Adolescents de Granollers Sant Joan de Déu de Barcelona. Col·legiada 9379.

■ Lorena Mella García,

infermera a la Unitat d'Aguts Itaka Sant Joan de Déu de Barcelona. Col·legiada 08050691.

Al nostre recurs, l'Hospital de Dia d'Adolescents de Granollers (Hospital Sant Joan de Déu de Barcelona),¹ treballem amb població adolescent de 12 a 18 anys amb trastorns mentals. En el dia a dia, un equip multidisciplinari realitzem diferents tallers i activitats en què es treballa en base a diferents objectius terapèutics i educatius per potenciar processos de canvi i la seva reinserció en el seu medi quotidià: familiar, social i educatiu.

L'any 2013, el Centre de Teràpies Assistides amb Cans (CTAC)² truca a la porta per oferir-nos una activitat terapèutica i educativa que ens il·lusiona. A la primera reunió, ens visita la directora del CTAC amb la Cuca, una gossa de teràpia molt treballadora. Després de reunir-nos tot l'equip en diverses ocasions, vam començar a preparar l'activitat i les sessions setmanals de la Intervenció Assistida amb Animals (IAA).

Tal i com explica Francesc Ristol:³ *“Les IAA estan dissenyades per promoure millores en el funcionament físic, social, emocional i cognitiu de la persona. En aquestes sessions, l'animal forma part integral del programa per promoure uns objectius mèdics i educatius. Les IAA estan dirigides, desenvolupades i avaluades per un professional de la salut o de l'educació”.*

Tot just ara fa dos anys, un cop per setmana vénen la Laika, la Lila i la Gresca, o d'altres gossos a treballar amb els pacients. L'activitat té una durada d'una hora i mitja setmanal i som els professionals de la intervenció, és a dir, l'educadora i la infermera, juntament amb la tècnica del CTAC qui conduïm la sessió.

Prèviament, escollim els pacients que hi participaran en base als objectius establerts en el projecte terapèutic individualitzat de cada usuari i decidim quins volem treballar en aquella sessió. Aquests són objectius terapèutics i educatius que s'intenten aconseguir o millorar a través de la dinàmica establerta a la sessió i amb la participació activa tant del pacient com del gos.

¹Hospital maternoinfantil. Universitat de Barcelona. Sant Joan de Déu, 2004 [consulta 4-11-2015]. Disponible a: <http://www.hsjdbcn.org>.

²Centre de Teràpies Assistides amb Cans. 2009 [consulta 4-11-2015]. Disponible a: <http://www.ctac.cat>

³RISTOL, F.; DOMÈNEC E. *Terapia Asistida con Animales. I manual práctico para técnicos y expertos en TAA*. Barcelona: CTAC, 2011.

Com a exemple, alguns dels objectius a treballar són:

- Treballar l'estimulació cognitiva: augmentar la concentració, l'atenció i la memòria.
- Afavorir l'expressió d'emocions i augmentar la tolerància a la frustració.
- Millorar la comunicació verbal i el llenguatge corporal per oferir respostes adaptatives.
- Oferir espais on promoure l'autonomia i la capacitat per assumir responsabilitats.
- Millorar l'autocontrol i proporcionar tècniques per reduir els nivells d'ansietat.
- Augmentar l'autoestima, millorar l'autoconcepte i disminuir la rigidesa.

Els pacients participen amb l'objectiu d'ajudar en la formació del gos d'assistència per tal que aquest pugui ser entregat el dia de demà a una persona o família que necessiti aquest suport.

Els gossos treballen aprenentatges com ordres, obrir portes, portar elements, etc., necessaris per a la seva formació. En cada sessió, que ja forma part d'un programa específic creat pels professionals de la intervenció, posem en pràctica, a través de diverses activitats, els aprenentatges del gos, i els propis pacients participen en aquesta formació i treballen els objectius comentats anteriorment.

Un exemple

En una sessió on volem fomentar l'expressió d'emocions, es realitza una activitat on es fa un paral·lelisme amb les emocions que sent el gos i la semblança d'aquestes amb les de les persones. Es posa en pràctica l'aprenentatge del *target*, fent que el gos toqui un objecte amb el morro, en aquest cas es farà el *target* fent que el gos toqui unes targes col·locades a diferents espais del centre amb qüestions sobre emocions que els pacients han de contestar. Les sessions consten de diferents activitats i un espai final de relaxació amb el gos.

En aquest temps hem observat l'efectivitat de les IAA a l'hospital. Molts pacients que arriben d'una estada a la Unitat d'Aguts Itaka de Sant Joan de Déu, abans de l'ingrés a temps parcial al nostre hospital ja coneixen les IAA, i han fet contacte amb algun gos de teràpia de forma individualitzada. Cal dir que el gos és un element motivador, un incentivador de la participació, del contacte directe, de la necessitat d'apropar-se i treballar amb ell i un facilitador del vincle pacient-HDA.

Com val més una imatge que mil paraules, us convidem a gaudir al nostre recurs d'aquesta experiència quan vulgueu. ■

sant Joan de Déu

Hospital de Dia d'Adolescents de Granollers Sant Joan de Déu
C. Primer Marquès de les Franqueses, 146, bloc C. 08402 Granollers
Tel.: 687 828 074 / 938 603 940

Els costos de l'atenció a persones que viuen en entorns de violència

Equip Violència, Projecte Fils. *Fundació IReS. fils@fundacioires.org.*

La violència és una llavor que un cop sembrada creix en silenci fins que finalment s'expressa. I mentre creix va infectant els camps i les plantes properes, impedit que aquestes es desenvolupin i floreixin segons les seves potencialitats.

La Maria, una dona de mitjana edat separada des de fa cinc anys, està patint agressions de la seva filla adolescent. Sense l'ajuda i el suport del pare de la noia, es troba sola per afrontar la situació i incapaç de reconduir-la; l'única opció que li donen és denunciar la seva filla...

En Pau se sent frustrat i impotent després de perdre la feina. La pressió de la seva dona per trobar una sustentació econòmica per a la família, el fa sentir inútil i estressat fins al punt que un dia perd els nervis i els crits acaben amb una agressió cap a la dona que estima...

En Josep té 80 anys i és vidu. Està cursant una demència i no entén qui és aquella dona que l'obliga a fer coses i a vegades el crida i li fa mal...

La vivència de situacions de violència com les anteriors tenen conseqüències emocionals i físiques en totes les persones implicades.

Però quins són els costos socials i econòmics d'aquest fenomen?

Tot i que no existeixen metodologies per determinar la totalitat de l'impacte social de la violència, es poden avaluar els seus costos directes i indirectes. Així, per exemple, s'estima que el cost de la violència interpersonal als Estats Units

és del 3,3% del PIB.

A primera vista, **els costos socials són bàsicament els d'assistència a la víctima i a l'agressor**: recursos policials, judicials i, en alguns casos, penitenciaris; recursos sanitaris per assistir mèdicament i psicològicament a les víctimes; recursos socials i ajudes econòmiques perquè les víctimes puguin reprendre la seva vida. Tanmateix, això és només una part del cost total que les violències representen a la nostra societat.

Imagina el cas de la Maria descrit anteriorment. Sense cap intervenció que ajudi a reconduir la situació, les perspectives que millori o se solucioni són mínimes. Així, el més probable és que les agressions es mantinguin en el temps, augmentant-ne la gravetat progressivament fins que un dia la pròpia Maria, o potser un veí o un familiar, truqui a la policia. Un cop el cas entri dins al sistema judicial és gairebé impossible parar-ne l'engranatge: s'incoarà una denúncia, se celebrarà un judici i s'imposarà una pena a la noia adolescent (a saber, una multa, mesures penals alternatives, ordre de protecció envers la mare...). El resultat és una noia etiquetada i estigmatitzada, una mare que se sent fracassada i culpable i uns vincles familiars enormement danyats. Els costos personals són obvis... i els costos econòmics?

Patir maltractament continuat és equivalent a viure amb estrès crònic, les conseqüències del qual són àmpliament conegudes al món sanitari (visites mèdiques, psicològiques, problemes

físics a curt i llarg termini, etc.). Aquest fet es tradueix també en una disminució en el rendiment i la concentració a la feina, augmentant els riscos de patir un accident, en un major nombre de baixes laborals i, no menys important, en una disminució de les tasques domèstiques, sovint un cost ocult però també real en situacions de violència. El curs habitual d'aquestes situacions és una depressió crònica tractada amb psicofàrmacs de per vida. I la noia? Ha de marxar de casa la mare per ordre judicial i anar a viure amb el pare o amb un altre familiar, sempre i quan no la rebutgin, ja que llavors ha d'ingressar en un centre de menors a càrrec de l'estat.

En qualsevol cas, porta amb ella una etiqueta de "maltractadora, agressiva i dolenta" i qualsevol petit error que cometi se li retraurà. Els camins que pot prendre són molts però tots passen per recursos socials, mèdics, psicològics, educatius... i el futur que se li presenta no és gaire esperançador, almenys a curt termini.

Per tant, **la violència té uns costos ocults, que van més enllà dels serveis assistencials i judicials especialitzats, que no poden ser obvials.**

És per aquest motiu que **és imprescindible apostar per una intervenció integral a les violències, independentment de quins en siguin els actors o les accions concretes.**

Si girem el cap per mirar cap a altres paisatges, la violència actuarà com un "efecte dominó" que es tradueix en elevades xifres: joves empresonats que no només són una despesa sinó que no aporten ingressos a l'economia estatal,

famílies trencades amb pensions compensatòries i alimentàries que es desgraven de les aportacions a la renda... En resum, una disminució de la productivitat i un augment de les despeses.

A més, a poc a poc s'instaura a nivell social un clima de por que s'estén més enllà de la relació entre les persones implicades; un clima de por i desconfiança que es generalitza i acaba amb una pèrdua de cohesió social.

Seguint aquesta línia, són molts els estudis que afirmen que la probabilitat d'actuar amb violència augmenta en les persones que han viscut o crescut en contextos de violència. Com actuaran els fills d'en Pau quan se sentin impotents? Potser faran allò que han après a casa generant així un context de violència també a l'escola... Perquè tots tenim dins el rol de víctima i el rol d'agressor, entre d'altres, i podem posicionar-nos en un o en l'altre segons el que hem après i el que percebem necessari. I llavors... quin en serà el cost?

El **Projecte FILS**, de la Fundació IReS, és un projecte d'atenció a persones que viuen o han viscut en entorns de violència i/o conflicte, sense etiquetes, que parteix de dos pilars compartits: *l'apoderament de les persones i la mesura de resultats* a través d'una metodologia que **permet conèixer els costos-beneficis de la intervenció en les persones que s'hi atenen.** ■

Llibres d'interès

La infancia en España 2014. El valor social de los niños: hacia un Pacto de Estado por la Infancia

Edita: UNICEF Comité Español. Juny, 2014

En aquest informe s'aborden alguns dels grans reptes als quals s'enfronta la nostra societat en clau d'infància. Reptes que no només tenen a veure amb els infants, sinó també amb la societat i amb el país en el seu conjunt. Reptes al voltant

de la pèrdua de població infantil i la creixent desigualtat entre els nenes i nenes i la resta de la població, i també entre els mateixos infants.

La versió digital d'aquest document es pot descarregar a <http://bit.ly/valornens>. ■

Joves extutelats. El repte d'emancipar-se avui

Edita: Taula d'entitats del Tercer Sector Social de Catalunya. Gener, 2015

L'objectiu d'aquest document és donar a conèixer i reflectir la realitat, en moltes ocasions desconeguda, del col·lectiu de joves extutelats. Parlarem, doncs, d'aquells joves que han viscut sota la tutela de l'Administració pública fins

a la seva majoria d'edat als 18 anys. Abans d'aprofundir-hi, però, és imprescindible fer una breu introducció a alguns factors i magnituds que tenen encara una incidència més complexa i severa en el cas dels joves extutelats.

La versió digital d'aquest document es pot descarregar a <http://bit.ly/JovesExtutelats>. ■

Proposta Prestació Econòmica Universal per a la Criança (PEUC). Informe FEDAIA

Edita: Federació d'Entitats d'Atenció a la Infància i l'Adolescència. Juliol, 2015

FEDAIA presenta una proposta de prestació econòmica universal per a la criança que ajudi a fer front a una part significativa del cost de criança dels fills.

L'estudi té com a fonament el nou enfoc de la despesa social de la UE el qual considera que la despesa en protecció familiar és una inversió social i, per tant, la mesura haurà de ser avaluada en termes de cost/benefici. ■

Els refugiats que vénen de Síria

David Querol Sánchez. *Advocat de la Fundació FICAT. ceesc@ficat.org*

Hem estat veient com en els darrers mesos les notícies sobre l'arribada dels refugiats siris que estan entrant a Europa via Hongria, ha desbordat no només les expectatives de la Unió Europea, sinó que també ha posat a prova els sistemes de cooperació i d'assistència als refugiats de tots els països de la Unió Europea, que han d'assumir cadascun un paper d'estat receptor d'obligacions internacionals, més enllà de la política comuna de la Unió Europea i de la política interna de cadascun dels estats membres.

Europa s'enfronta a l'èxode de persones que fugen dels països d'Orient Mitjà, i concretament de Síria, més gran des de la Segona Guerra Mundial. Això, que ja se sap, fa que més enllà dels compromisos dels acords internacionals, i de la pròpia Convenció Internacional dels Drets Humans i de la Declaració Universal dels Drets Humans, tinguem una obligació més que moral; hem d'aplicar aquestes normes, donar-hi valor i dotar-les dels mitjans adequats des de cadascun dels països però, sobretot, des dels col·lectius que atendran aquests refugiats; cal recordar que vénen sense res fruit de la desesperació, la barbàrie i el terror que pateixen al seu país.

Aquesta obligació més enllà de la moral i obligatòria per part dels tractats internacionals que Espanya ha subscrit i ratificat, fa que tota la societat haguem de replantejar-nos diversos canvis inevitables en el rol de l'acollida i la integració. I, sobretot, hem de veure la dificultat que comporten ambdues situacions davant del principi fundador de la Unió Europea en l'àmbit de l'apertura de fronteres, la lliure circulació i la seguretat.

La constatació, després dels atemptats de París i d'altres a la Unió Europea, del reclutament de persones de la UE per realitzar la jihad, lluitant en nom de la religió musulmana i l'estat islàmic,

fa encara més difícil assumir amb garanties el repte d'acollir aquests refugiats; bàsicament pels prejudicis que tindrà la societat a l'hora de pensar que és més segur no acollir-los, ja que l'entrada de refugiats pot ser una via d'entrada de terroristes que poden posar en perill la nostra seguretat.

Però aquesta raó no ha de fer-nos oblidar que hi ha prioritats i que el record de la nostra història passada fa que, en primer lloc, i més enllà de les obligacions internacionals dels tractats, haguem de realitzar la nostra tasca, no ja com a societat, sinó també com a professionals.

La societat civil s'ha mobilitzats per la "crisi dels refugiats" però hem de pensar que no estem en una crisi de manera puntual, sinó que estem parlant d'una realitat que s'estima que durarà un mínim de 5 anys, fet que farà que canviï la nostra concepció integradora i d'acollida, tant per l'estimació de la durada del conflicte com per les seves conseqüències en molts aspectes, com ara psicològics, socials i econòmics.

És en aquesta tasca on els educadors socials hauran de posar el seu granet de sorra amb aquesta nova societat d'arribada, en primer lloc, d'acollida i en segon lloc, d'integració.

La diferència fonamental entre tots dos processos és que el desenvolupament del primer es barreja amb el del segon. El procés d'acollida és un procés inicial i de reserva que pal·lia el xoc i posa fora de perill els refugiats. En el procés d'integració, es barreja la convivència amb la resta de la societat i les diferents cultures que hi conviuen.

Els educadors socials seran part fonamental, sobretot en aquesta segona fase d'integració, però també en la primera, realitzant tasques de conscienciació i preparació a la societat actual del

que representarà l'arribada dels nouvinguts, i fent-li entendre les condicions en què arriben.

No és qüestió únicament que la societat es quedi amb la imatge del nen mort a la platja -que va donar la volta al món i a les nostres consciències-, sinó que aquest fet faci que siguem solidaris a l'hora d'acollir els nouvinguts. I que ens faci pensar que aquestes persones, que al seu país eren advocats, enginyers... persones com qualsevol de nosaltres, ara tenen un nom que se'ls s'adhereix, i que és la condició de refugiats amb què se les estigmatitza, i que les hauríem de considerar persones que haurien pogut prendre moltes altres decisions a la de fugir del seu país. No ens passaria igual a nosaltres en les seves circumstàncies?

La Unió Europea ha distribuït contingents de persones per als diferents països que realitzaran l'acolliment de persones refugiades. En aquesta primera fase, de les 163.000 persones refugiades, Espanya n'ha assumit la quantitat de 16.000 així com la de 183 milions d'euros de mitjans econòmics entre tots els països. Com a dada, en l'actualitat, només 83 persones han estat acollides com a sol·licitants d'asil a tota la Unió Europea i entre tots els països només s'han dipositat 8 milions d'euros de tots els milions compromesos per a aquest fenomen. Aquestes dades posen en relleu no només per on va la voluntat política dels estats de la Unió Europea, sinó també la problemàtica de les diferents legislacions de tots els estats membres i la seva aplicació, tot i existir una política comuna en matèria d'asil i refugi.

Com altres professions directament afectades per aquesta situació, **cal pensar que la professió d'educador social en tots els àmbits i sectors, fa que calgui replantejar-se l'assistència d'aquest fenomen, que no és ben bé nou per a nosaltres, però sí que és diferent.** Cal plantejar-se un canvi de tendències i protocols a l'hora d'actuar.

Per tal que l'educador social pugui realitzar la seva tasca de manera òptima i eficaç, haurà de fer front a diferents problemes, com ara els mitjans dels quals disposa per poder atendre'ls, l'idioma, la cultura dels nouvinguts que conviuran amb la nostra societat... Haurà de fer-se càrrec de l'atenció a un col·lectiu que, un cop integrat dins la nostra societat (a les escoles, als nostres llocs de treball, al nostre àmbit assistencial), s'hagi de

tenir en compte i tractar de manera delicada per, en primer lloc, poder-ne realitzar òptimament la integració i, d'altra banda, no afectar la societat receptora.

Són reptes molt importants i nous que canvien les concepcions de treball, i que fan que la preparació i la formació de l'educador social a aquesta nova realitat siguin fonamentals en molts aspectes de desenvolupament de la professió, dels seus valors i, sobretot, de la seva funció. A més, la tasca a realitzar per part del col·lectiu és de vital importància pel que fa a tasques de prevenció de possibles desigualtats i conflictes que es puguin generar dins d'aquestes fases anteriorment esmentades.

Hem de recordar que la Convenció dels Drets Humans, a part d'obligat compliment, és un instrument legal, però que són les persones i els professionals de l'àmbit social -com és el col·lectiu dels educadors socials- les que l'han de fer possible i l'han de poder desenvolupar en el dia a dia, amb la finalitat de donar resposta a la ciutadania i a les circumstàncies de necessitats bàsiques per al desenvolupament d'aquestes persones nouvingudes. Sense oblidar-nos precisament d'això, que són persones.

En el tema de la immigració i els drets humans es parlava d'immigració il·legal i de persones il·legals. Les persones no són il·legals; poden estar en situació irregular però ningú és il·legal. Aquest concepte que pot utilitzar-se com a estigmatitzador, fa que en el cas dels refugiats tingui un valor fonamental, ja que les persones són **persones refugiades no refugiats**, com a col·lectiu. Només quan la societat civil i professional pugui veure aquesta diferència, és quan veritablement haurem pogut trencar la barrera de l'acolliment, i esdevindrem una veritable societat integradora. I només quan vegem més enllà dels perills i de les dificultats de seguretat que puguem patir als nostres països i ciutats, i tot i la inseguretat que ens provoca el terrorisme internacional, veurem que també és cert que cal solidaritzar-se i realitzar una tasca conjunta entre societat civil i educadors socials per a aquestes persones que no han tingut cap més opció que fugir per buscar la seguretat i no perdre el valor més apreciat que tots tenim, que és la pròpia vida. ■

Correspondència del títol de diplomat en Educació Social al nivell 2 del MECES

Si sou de les persones que va estudiar Educació Social abans del “procés Bolonya”, us interessarà saber que el Govern ja ha fet oficial la correspondència del títol entre la Diplomatura en Educació Social i el Títol de Grau en Educació Social.

El passat 2 d'octubre es va publicar al BOE una resolució per la qual es determina el nivell de correspondència al nivell del Marc Espanyol de Qualificacions d'Educació Superior (MECES) del títol universitari Oficial de Diplomata en Educació Social. **Segons aquesta resolució, el títol de diplomata en Educació Social es correspon amb el nivell 2 del MECES (nivell de grau).**

El Real Decreto 967/2014 estableix en el seu article 27 que l'equiparació queda acreditada amb la publicació al BOE, si bé el Ministeri ha habilitat a través de la seua electrònica d'Educació un procediment pel qual un titulat pot sol·licitar i obtenir directament un certificat de correspondència a nivell MECES per a la seva titulació preBolonya.

Els titulats que poden trobar més utilitat en aquest certificat són aquells professionals que volen exercir o realitzar estudis fora d'Espanya i que volen veure reconegut correctament el seu nivell acadèmic com a professionals. Per a més informació sobre el tràmit a realitzar, consulteu aquest lloc web: <https://sede.educacion.gob.es/catalogo-tramites/gestion-titulos/estudios-universitarios/titulos-espanoles/correspondencias-titulos-meces.html>.

AVÍS PER A NAVEGANTS: l'equiparació de nivell no és el mateix que una homologació de titulació. Tot i que la titulació de Grau en Educació Social ha vingut a substituir l'antiga Diplomatura en Educació Social i que les dues estan vinculades amb l'exercici de la mateixa professió, en no haver-se produït una homologació, no es pot parlar d'equivalència de titulació.

El CEESC ja ens vam manifestar l'any 2012 en contra del procediment de les retitulacions en els estudis d'Educació Social, sobre la base de la necessitat d'equiparació dels estudis, independentment del pla sota el qual van ser concebuts. ■

Tastets de llengua: Els mots compostos II

Recordeu els mots compostos cultes? Són aquells el primer element dels quals té una forma prefixada acabada en -o i de vegades en -i: *hispano-*, *afro-*, *psico-*, *socio-*, *fisico-*, *labio-*, *denti-*, *pisci-*, i que s'escriuen sempre sense guionet.

Per exemple:

hispanoamericà, *afroasiàtic*,
psicopedagog, *sociocultural*,
fisicoquímic, *labiodental*,
dentinasal, *piscicultura*...

Però, si el segon component comença amb s- o r-, aquestes consonants es doblen encara que representin un so de essa sorda o erra vibrant, respectivament, entre vocals?

La resposta és que no: *economico**S**ocial*, *higienico**S**anitari*, *greco**R**omà*, *ludico**R**ecreatiu*.

Pel que fa a l'accentuació, només conserven l'accent del segon element, és a dir, l'accent recau a l'última síl·laba tònica de la paraula. És per això que si el primer element

normalment s'escriuria amb accent, en el compost el perd:

politicosocial i no *políticosocial*;
teoricopràctic i no *teòricopràctic*...

Finalment, quant a la pronúncia, la o amb què acaba el primer element en general es neutralitza:

aerodinàmic, pronunciat amb u perquè està en posició àtona.! ■

La Convocatòria anual d'Ajuts a Iniciatives Socials i Cooperació del CEESC progressa adequadament

Circula.Cultura!, la Casa d'acollida "La Source du Bonheur" a Senegal i un projecte d'accés a una educació de qualitat per a nenes amb discapacitat a l'Índia: propostes guanyadores de la tercera Convocatòria d'Ajuts a Iniciatives Socials i Cooperació del CEESC.

Un taller de memòria de Comunitària

Per segon any consecutiu, la convocatòria ha estat molt renyida. El gran nivell de qualitat dels 12 projectes presentats ha dificultat l'elecció dels projectes guanyadors. Cal ressaltar, un any més, la participació i la diversitat de temes i problemàtiques que s'hi han mostrat i volem fer un reconeixement a totes les entitats i persones per l'esforç mostrat en la presentació escrita de les seves propostes.

Després que tots els membres del jurat valoressin detingudament els projectes, es va arribar a l'acord de repartir el premi entre els 3 projectes següents (la resolució del comitè avaluador la podeu consultar al web del CEESC):

Circula.Cultura! Primer any de recuperació del quiosc des de l'acció sociocomunitària (plaça de la Generalitat, Sant Boi de Llobregat). Per

ser el projecte més innovador que hem recollit i el que ha obtingut més puntuació a tots els nivells d'acord amb els criteris de les bases de la convocatòria. Un projecte jove, amb energia, que aprofita espais existents sense ús per reactivar una iniciativa cultural per a la ciutat de Sant Boi de Llobregat. Amb moltes capacitats, trencador i amb un fort potencial de transformació de l'entorn.

És un projecte que s'emmarca dins de la segona tipologia de la convocatòria, la de projectes innovadors que fomenten l'ocupació dels educadors i les educadores socials. S'enduu la meitat de la quantia, 2.231,60 €.

Consulteu el perfil de facebook de l'Associació Circula Cultura!: <https://www.facebook.com/associacio.circulacultura>

Dinamització de la casa d'acollida "La Source du Bonheur" per a infants i joves orfes en risc d'exclusió social a Ziguinchor (Senegal).

Per ser un projecte que treballa per resoldre una necessitat real al territori, que compleix les expectatives d'una proposta d'ajuda humanitària i de desenvolupament i creixement; que treballa en xarxa demostrada, coneguda i que ho tracta de manera comunitària i sostenible.

Per fer el seguiment de la casa d'acollida "La Source du Bonheur": <https://babelpuntodeencuentro.wordpress.com/>

Acceso a una educación de calidad para niñas con discapacidad intelectual en el Distrito de Anantapur (Andhra Pradesh, Índia).

Per ser un projecte que combina el valor del treball per resoldre una problemàtica complexa en l'entorn on s'ubica i, ahora, es destaca la sostenibilitat

econòmica del projecte, una garantia per a la seva continuïtat.

La Fundació Vicente Ferrer és la qui impulsa aquest projecte: <http://www.fundacionvicenteferrer.org/>.

Tots dos projectes s'emmarquen dins de la primera tipologia, la de projectes de cooperació internacional que es duen a terme en països empobrits i que promouen la professió d'educador social. S'enduen cadascun la quantia de 1.115,80€.

Des del CEESC felicitem tots els responsables dels projectes guanyadors i els agraïm haver-hi participat.

Esteu atents i atentes a la propera Convocatòria del 2016!

Avenços, accions i activitats dels projectes guanyadors de la Convocatòria d'Ajuts a Iniciatives Socials i Cooperació del CEESC 2014

Gràcies a l'ajuda de la convocatòria, el Col·legi ha posat el seu gra de sorra per dur a terme les accions i activitats i per ajudar en els avenços realitzats durant la temporada 2014/15 dels projectes guanyadors de Cusco, Barcelona i l'Alt Urgell.

- A Cusco (Perú) ens trobem amb **Fortalecimiento de los educadores/as comunitarios/as en Cusco**, la proposta guanyadora emmarcada dins la tipologia de projectes de cooperació internacional. Conduïda per educadores i educadors de la Red Educativa Regional de Cusco (RERC) amb el suport de Red Semilla Nueva i la col·laboració d'altres entitats i professionals, sorgida d'una necessitat palpable a nivell local de visibilitzar, reconèixer socialment, capacitar i aportar notorietat al col·lectiu professional que treballa dins l'àmbit social.

Durant aquesta temporada, a Cusco s'ha continuat un procés engegat ara fa tres anys per la RERC, que tancarà finalment aquest desembre, per donar pas a una lluita, ara ja compartida, per múltiples agents a la regió, per la professionalització dels educadors comunitaris. Amb un treball previ de diagnòstic participatiu,

dues jornades de sensibilització, diversos cursos de capacitació i habilitats per a la intervenció socioeducativa i la participació activa de més de 30 organitzacions (entre administracions i associacions que actuen, treballen o són responsables polítiques del territori), s'ha aconseguit una incidència política i a nivell universitari remarcable, amb la participació de més de 100 persones, entre professionals i estudiants de l'àmbit social. La Política Regional de Infància aprovada pel Govern aporta també una via oberta per a negociar amb les autoritats certs aspectes d'aquesta professionalització com és la formació especialitzada. I la formació especialitzada ha sorgit a diversos fronts amb la introducció d'assignatures semestrals sobre Educació Comunitària en algunes entitats no universitàries o l'inici de trobades amb la Universidad Ruiz de Montoya de Lima per tal de contemplar la possibilitat, en un futur, de crear estudis de postgrau d'Educació Comunitària. Però finalment destaquem sobretot la creació de la Asociación de Educadoras y Educadores Comunitarios a Cusco, formada per diversos educadores i educadors que provenen de 17 organitzacions, que treballen per assentar les bases formals del col·lectiu.

- A Barcelona actua **Generació Play**, la primera proposta guanyadora emmarcada dins la tipologia de projectes innovadors i presentada per Comunitària, en col·laboració i suport de l'associació Riborquestra (associació transversal, que compta amb famílies com a socis, i amb infants, adolescents i joves del barri de la Ribera, com a beneficiaris), l'Ajuntament de Barcelona i altres agents vinculats i necessaris com Musicop. Generació Play és un projecte que pren la música com una gran eina educativa, capaç de construir comunitat, sentiments de pertinença i de cohesió, especialment entre adolescents i joves en risc, amb l'objectiu d'activar i apoderar-los.

Actualment **Generació Play** continua en la seva segona temporada havent creat una xarxa d'agents que dona suport al projecte i disseny d'un pla d'autogestió del mateix amb la implicació dels participants per garantir la continuïtat del projecte. Per un altre costat, ha articulat una línia de lideratge artístic i acompanyament educatiu entre els integrants més avançats de la Riborquestra per reinvertir allò après entre els més petits a mode de retroalimentació del projecte. Seguiran creant espais de reflexió personal i foment de l'esperit crític tal com ho van fer a l'anterior curs, per tal de contribuir positivament al creixement i cohesió del grup mitjançant accions de cooperació i intercanvi d'experiències. I possibilitaran de forma equitativa la participació de joves en risc d'exclusió social del barri així com visibilitzaran la seva pròpia veu mitjançant un procés de creació musical comunitària que reforci l'autoconfiança i la identitat col·lectiva. Durant el 2014/15 també han millorat la percepció i projecció del projecte amb "Periplus en concert", per exemple, una producció amb 170 persones als escenaris del Teatre Monumental de Mataró i al Petit Palau de la Música Catalana. S'han documentat els processos i resultats de les diferents accions amb diferents suports audiovisuals a més de realitzar dos documentals: un és un mosaic d'històries de vida dels protagonistes del projecte (Generative Productions) i, l'altre, un que retrata tot el procés viscut fins la culminació el dia del concert (Guillem Roma).

- I el radi d'acció de **Comunitària**, la proposta guanyadora emmarcada dins la tipologia de

projectes innovadors (de COMUNITÀRIA, serveis socioeducatius itinerants), és a l'Alt Urgell i altres comarques del Pirineu. Comunitària és un servei integral destinat a gent gran d'aquest territori que promou l'envelliment actiu i s'escapa dels serveis de teleassistència tan estesos avui en dia i de tracte tan fred a la vegada.

En la darrera temporada, **Comunitària** ha aconseguit dur a terme tallers grupals de memòria adreçats a persones més grans de 65 anys que viuen a pobles com Organyà, Martinet, Esterri d'Àneu i Ribera de Cardós. D'altra banda, s'han seguit realitzant els serveis personalitzats d'atenció domiciliària amb estimulació cognitiva i s'han tirat endavant fins a vuit sessions especials amb persones amb demències diverses. L'interès per l'apropament dels serveis i l'atenció humana i amb significat ha cridat l'atenció a diversos serveis socials del territori com els del Pallars Jussà, interessats en què la proposta continuï tenint cura de les persones més grans dels pobles. Des del treball en grup enriquidor i estimulador, la bidireccionalitat de la comunicació, el clima relacional positiu tant entre les participants com entre aquestes i l'educadora, fan que des de Comunitària es plantegi per al futur, integrar un conjunt de professionals de diferents perfils com podrien ser de l'àmbit de la psicologia, la logopèdia, la infermeria o la teràpia ocupacional, amb l'objectiu de millorar quantitativament i qualitativa les atencions. I amb la finalitat, també, d'atendre persones amb problemàtiques molt diverses i complicades en el seu entorn. ■

Un assaig de Riborquestra

Acte de lliurament de la 4ª edició del Premi Quim Grau

*Anna Xartó,
guanyadora del Premi*

El passat 26 de novembre, va tenir lloc a la Biblioteca Tecla Sala de L'Hospitalet de Llobregat, l'acte de lliurament del premi de la 4ª edició del Premi Internacional en Educació Social Joaquim Grau i Fuster, al qual van assistir un centenar de persones i que va conduir la periodista Meritxell Martínez.

El treball guanyador va ser “**Les altres infàncies. Imatges de la infància en els dibuixos animats**” d'Anna Xartó Torán.

El jurat, format per Joan Muntané, Neus Miró, Pere Soler, Pia Ferrer i Xavi Orteu, va decidir concedir el premi en aquest treball basant-se en quatre consideracions:

- Per la seva bona presentació, redacció i correspondència amb l'objecte de la convocatòria, i de manera específica:
- Per la seva contribució a la reflexió sobre la pràctica educativa en l'àmbit de la infància.

El treball recull els principals eixos vertebradors que cal tenir presents en el plantejament de qualsevol acció educativa ben fonamentats i articulats teòricament.

- Per la versatilitat, idoneïtat i originalitat del contingut del treball de manera que en reforça el contingut.

Es tracta d'un text que planteja un tema de la màxima actualitat en tant que permet que el lector revisi la seva pròpia mirada sobre les infàncies. Per a aconseguir-ho, utilitza la nostra visió construïda sobre personatges de dibuixos animats i va introduint elements que permeten desemascarar altres significats.

- Per la previsible aplicació pràctica en el treball educatiu amb infants així com la possibilitat d'esdevenir també un recurs per a la reflexió de bona part dels educadors i educadores en exercici o també en la formació de futurs educadors i educadores socials.

Aporta una mirada reflexiva sobre l'infant com a subjecte de dret que esdevé útil i vigent per a qualsevol lector interessat en aspectes relatius al món de la infància. Presenta el tema de forma original i innovadora, i ho fa d'una forma amena i atractiva que incita a la lectura i a l'aprofundiment.

El premi per al projecte guanyador són 6.000€ i la publicació en paper del treball.

Després de la lectura del veredict per part del jurat, en Pep Montes, va moderar la Taula rodona:

“Experiències de bones pràctiques amb joves i infants” en què es van presentar els projectes “Grup Aula. Projecte EAIA l'Hospitalet”, “Creant vincles des del joc” i “COENZIMS”.

Per acabar, la Fundació El Llindar va oferir un refrigeri a tots els assistents.

Concurs #InstaCEESC Educa que fa fort

Del 15 de juny al 15 de setembre de 2015 va celebrar-se el Concurs #InstaCEESC. **“Educa que fa fort”** va ser el lema genèric que pretenia aglutinar temàticament les fotografies presentades, amb la intenció de visibilitzar la importància de l'actitud vital que el col·lectiu de professionals incorpora en la seva acció educativa diàriament, així com la necessitat d'estimar la pròpia feina, inherent a tota bona praxi professional.

El concurs consistia a fer una fotografia que il·lustrés aquest lema, penjar-la a la xarxa social Instagram sota les etiquetes **#ES24h**, **#instaCEESC** i **#educaciósocial** i acompanyar-la d'un text o reflexió.

El concurs va tenir una gran participació: hi van participar 20 persones que hi van presentar un total de 50 fotografies.

La fotografia que va obtenir més punts en les votacions del jurat, va ser la titulada “Educar és més que ensenyar” de la usuària d'Instagram **@txell_gs**.

Amb les 12 fotografies més votades, sense repetir fotògrafs, elaborarem el calendari del CEESC 2016.

Moltes gràcies a totes les persones participants, així com als tres membres del jurat:

Aina Sánchez Mascort, Lluç Flotats i Maria Figueras. ■

Openwalls Conference

Art urbà, espai públic i educació

Pere Grané. *Doctorand en Educació i investigador de la UAB. Organitzador i moderador de la taula.*

Zosen i Mina Hamada.

Fotografia © Fernando Alcalá Losa.

Dijous, 29 d'octubre, l'Openwalls Conference (OWC) va acollir la taula rodona 'Art urbà, espai públic i educació', que va aplegar més de 50 persones al Centre Cívic Convent de Sant Agustí.

En l'anterior edició de les OWC, la tardor de 2014, es va organitzar una taula rodona en la qual van participar diverses associacions locals, algunes de l'àmbit educatiu, com Joves Teb o Artixoc. Aquesta activitat va demostrar que hi ha hagut un augment de projectes educatius relacionats amb el grafit i l'art urbà en les institucions educatives (espais joves, centres cívics, escoles, instituts, etc.) en els últims anys. Per això, en l'edició de 2015 es va optar per organitzar una taula rodona específica sobre educació.

En la taula 'Art urbà, espai públic i educació' es van presentar tres projectes relacionats: Poesia Urbana, Diálogos Invisibles i el circ social de l'Ateneu Popular 9barris.

Emília Gudayol i Sara Gallès van exposar el projecte **Poesia Urbana**, desenvolupat a la ciutat de Manresa amb joves d'entre 13 i 16 anys durant el curs 2014-2015. Els joves van organitzar una exposició de fotografies de grafitis de la ciutat. En aquest projecte els joves van fotografiar els grafitis, van debatre sobre el seu contingut social i van preparar una exposició oberta. Tal com van afirmar les educadores, el projecte va servir per **apropar l'art urbà als joves, també en relació amb la tècnica del grafit. Endemés, va afavorir la vinculació dels joves amb el territori.** Ambdues educadores també van destacar la participació elevada per part dels joves que, a més, van valorar molt positivament el resultat final de l'exposició.

Martín Habiague, de **Mescladís**, va presentar **Diálogos invisibles**, un **projecte de desenvolupament comunitari i art social** que va nàixer a Barcelona el 2011, amb la **col·laboració del fotògraf Joan Tomás i el cineasta Alberto**

Zosen i Mina Hamada.

Fotografia de Xavi Ballaz.

Bougleux. Aquest projecte utilitza la **fotografia com a eina narrativa per tal de reforçar la xarxa comunitària** mitjançant la posada en comú d'històries de lluita i superació de migrants que han estat o es troben en exclusió social en veure's negats els seus drets de ciutadania. El projecte utilitza el retrat i la narració visual en instal·lacions urbanes, concretament 120 persianes de comerços en tots els barris de Barcelona, per enfortir el reconeixement de la diversitat i les seves vivències. Per tant, **el projecte dóna veu a persones condemnades a viure en la marginalitat i les fa visibles.** Segons Martín, aquest tipus d'intervencions artístiques han fet visible aquestes problemàtiques i han fomentat el debat sobre aquestes qüestions. A més a més, han servit per dignificar els barris i augmentar el sentiment d'identificació de les persones que hi viuen. Finalment, aquest projecte ha permès combatre diversos problemes col·lectius, com per exemple la gentrificació o la violència policial.

António Alcántara va exposar quins **elements han de reunir aquest tipus de projectes per tal de ser transformadors.** A través de la seva experiència com a responsable de l'Àrea de Formació i Circ Social a l'Ateneu Popular 9 Barris, Alcántara va argumentar la **necessitat de promoure projectes artístics definits per una gestió horitzontal, en la qual la comunitat pugui participar en totes les seves fases.** Per altra banda, també va reconèixer que en aquest tipus de projectes sovint es dóna una tensió entre les prioritats

artístiques i les socials. Segons Alcántara, aquests projectes **han de prioritzar les qüestions socials** (procés participatiu, activitat creativa, dinamització comunitària, artista com a facilitador, etc.). Finalment, el ponent va argumentar que aquests projectes **contribueixen positivament en la comunitat, el grup i les persones que hi participen.**

Després d'aquestes intervencions, les persones del públic van poder aportar les seves experiències i reflexions al debat. Entre els temes que es van debatre destaquen els següents: la participació de la comunitat, la tensió entre el procés i el resultat d'aquests projectes, les limitacions a la participació en l'espai públic que imposen les ordenances municipals o la relació amb les institucions.

Així, l'acte va permetre **aprofundir en el coneixement d'experiències educatives que utilitzen l'art urbà en l'espai públic.** Tant les intervencions dels ponents com les del públic, van posar de manifest la importància de promoure processos creatius i la participació activa de la comunitat per fomentar l'educació transformadora.

L'acte va ser organitzat per Open Walls Conference 2015, amb la col·laboració del CEESC i l'Associació Catalana de Professionals de Polítiques de Joventut. Hi van intervenir Antonio Alcántara «Jese» (Blog Educació Transformadora), Martín Habiague (Mescladís), Sara Gallès (Poesia Urbana) i Emília Gudayol (Poesia Urbana). ■

Les Open Walls Conference (OWC) és la tercera edició d'una trobada d'àmbit internacional sobre les intervencions artístiques realitzades a l'espai públic. Durant l'última setmana d'octubre es van organitzar un conjunt d'activitats (conferències, tallers, intervencions murals de gran format i convocatòries obertes per a artistes emergents) en diversos barris de Barcelona i rodalies. Les OWC pretenen acostar l'art urbà a la societat, produir intervencions artístiques de qualitat i generar espais de debat per tal de fomentar la creativitat ciutadana a través de les arts visuals. OWC va nàixer de l'experiència de l'Associació Cultural Difusor en la gestió d'aquest tipus d'intervencions. Actualment, aquestes conferències han esdevingut una trobada de referència internacional en aquesta matèria.

2a edició del Concurs de contes “Coneix els teus drets”

El passat 20 de novembre, en commemoració de la Convenció sobre els drets dels infants, es va fer l'acte d'entrega de premis del 2n Concurs de contes i relats curts per educar en valors “Coneix els teus drets”, on també es va presentar el llibre de contes resultat d'aquesta convocatòria.

Al concurs s'hi van presentar 18 contes. Després de les deliberacions, el jurat va decidir que, atesa la bona qualitat de tots els relats, tots formarien part del llibre resultant del concurs.

Els 18 contes que formen part d'aquest llibre són:

- *Aigua de tempesta*, de **Joan Dueñas**
- *Arнау*, de **Marta Curto**
- *Canyes de sucre i betum*, d'**Elena Montiel**
- *La cova dels drets*, de **Clara Romaní**
- *En Jan i la Mireia*, de **Margarida Solà**
- *La cançó d'en Bru*, de **Pilar Serrat**
- *La foguera de la pau*, de **Mireia Gasull i Eva Fernández**
- *La presó*, de **Toni Rubio**
- *L'elefanteta Iris*, de **Família Acollidora**
- *Les tisores màgiques*, d'**Anna Montes i Arantxa Perales**
- *Pluja*, de **Sara Martínez**
- *Relat curt d'una tutoria de veritat*, de **Pep Plana**
- *Remença*, d'**Ignasi Soler**
- *Samrawit*, de **Marta Fos**
- *Sense gep*, d'**Ariadna Peña**
- *Tabita, vine amb mi*, de **Mercè Gil**
- *Un cop de mà*, d'**Ariadna Peña**
- *L'alegria del romaní*, de **Noelia Muñoz**

El jurat del concurs va estar format per dues educadores socials col·legiades amb responsabilitats dins el Col·legi: la Cati Hernández Cano i la Meri Raurich Moreno, ambdues membres de la junta delegada del CEESC de Girona; i una educadora social col·legiada sense responsabilitats dins el CEESC: la Lúdia Puigvert Vilert, autora d'un dels contes publicats al llibre de la primera edició d'aquest concurs. ■

A l'abril del 2016, l'Educació Social es troba a Sevilla!

Com ja us vam informar, els propers 21, 22 i 23 d'abril, tindrà lloc a Sevilla el VII Congrés Estatal d'Educació Social que porta com a lema "A més educació social, més ciutadania: la professió com a impulsora de la transformació social".

El programa està estructurat al voltant de 4 eixos-diàlegs:

1. (Re)pensar la professió, història, identitat i deontologia.
2. (Re)fer l'Educació Social per impulsar i acompanyar a la ciutadania.
3. L'Esta(R) de l'Educació Social.
4. (R)evolucionant l'educació social des de les emocions. Sentir, Pensar, Fer: Cuidar-se i cuidar.

Trobareu el programa a: <http://www.congresoeducacionsocial.org/programa/>

Comunicacions

El termini de presentació de comunicacions i pòsters per als i les professionals, empreses, entitats socials, universitats i institucions que desitgin participar al Congrés acaba l'11 de gener de 2016. Per a més informació, consulteu les bases completes.

Inscripcions

Ja fa uns dies que s'ha obert el termini d'inscripció al Congrés. **Us podeu acollir a la "Promoció amiga": inscripcions grupals de deu persones o més on cada persona del grup obté un descompte del 20% sobre la tarifa corresponent.** ■

	TARIFA GENERAL		TARIFA EDUSO		TARIFA REDUÏDA	
	Preu oficial	Fins al 31/12/2015	Preu oficial	Fins al 31/12/2015	Preu oficial	Fins al 31/12/2015
Inscripció individual	300 €	270 €	150 €	135 €	120 €	108 €
Inscripció grupal	240 €	216 €	120 €	108 €	96 €	86 €

Trobareu tota la informació sobre el Congrés a <http://www.congresoeducacionsocial.org/>

Formació del CEESC i Càpsules d'Educació Social

Gener-Abril 2016

Aquesta vegada no hem pogut tancar tota la programació a temps per incloure-la en aquest Full Informatiu. Estigueu atents a la web del CEESC, hi penjarem tota la informació dels cursos de i les Càpsules d'Educació Social per al següent quadrimestre. Esperem que siguin del vostre interès.

| COL·LEGI D'EDUCADORES I EDUCADORS SOCIALS DE CATALUNYA |

bon nadal!

SEU SOCIAL

Aragó, 141-143, 4

08015 Barcelona

Tel. 934 521 008

Fax 935 183 054

ceesc@ceesc.cat

www.facebook.com/ceesc.cat

@ceesc_cat

<http://ceesc.blogspot.com/es/>

www.linkedin.com/company/ceesc

**DELEGACIÓ
A GIRONA**

Ibèria, 4, baixos
17005 Girona
Tel. 972 249 276
girona@ceesc.cat

**DELEGACIÓ
AL CAMP
DE TARRAGONA**

Pau Claris, 2
43005 Tarragona
Tel. 977 104 081
tarragona@ceesc.cat

**DELEGACIÓ
A LES TERRES
DE L'EBRE**

Ramón Berenguer IV, 11
43500 Tortosa
Tel. 648 085 535
terresdelebre@ceesc.cat

**DELEGACIÓ
A LLEIDA**

Rambla Ferran, 32
25007 Lleida
Tel. 973 289 434
lleida@ceesc.cat